

ces fos predominant —si no únic— pertot. Crec que fou l'ús popular en el País Valencià, les Illes i les terres de l'Ebre que va donar la balançada a favor de *bodes*. Deixem en l'article del *DECH* altres dades d'interès per a la història del mot en la nostra llengua, si bé no pròpiament catalanes.

DERIV.: *Bodori*. No sé que vagi usar-lo més que el baró de Maldà, que ho féu diverses vegades, i s'hi percep algun matis de col·loquialisme pintoresc: «lo gran dinar del *bodori* de demà» (*Collegi de la Bona Vida*, 135). Potser era una extensió del sufix de *casori*, amb el matis del qual coincideix. En castellà no s'ha usat més que en el bable d'Astúries: «del so *bodoriu* --- de su boda» (Somoza, *Cosiquines*, p. 252). *Reboda*.

¹ *Bòtima* (Maestrat, Camp) [c. 1390, Aversó] etimològicament no tenia res a veure amb la nostra família, veg. *BADANA*, *BATAN* (i *DECH*, s. v. *bandullo*).

BODEGA, del cast. *bodega* 'celler', que prové del gr. ἀποθήκη 'dipòsit, magatzem de provisions', per conducte del ll. ΑΡΟΤΗΕΑ 'rebost', 'celler'. □ 1.ª doc.: 1650, i potser ja abans, en el S. xv.

Ignoro d'on és, i el caràcter que té exactament, el doc. de 1407, que en cita *AlcM*: ni tan sols hi ha suficient comprovació de la data; és segur, tanmateix, que se'n podrien trobar d'altres. Sobretot com a terme nàutic, no hi hauria raons fermes per condemnar l'ús del mot. En terra ferma es farà bé de no usar-lo, però és un fet històric que s'ha usat bastant, sobretot en certes regions i amb accs. secundàries, com 'taverna on es despaxen vins de certes qualitats'. Ja el registra el *DTorra* el 1640 «*bodega* o *botilleria*: apotheca», i fins s'hi afegí en l'ed. de 1670 «*bodega* o *celler*: cella vinària»; però no hi ha dubte que en això influeixen molt les adaptacions catalanes del diccionari de Nebrija, que contribuïren tant a la creació de la nostra lexicografia en els segles de la decadència.

DERIV.: *Bodeguer* [1718, *D'Ag.*]. *Bodegó* [1601, *AlcM*; *DTorra*]; *Bodegoner* [*DTorra*], -era [id.].

BODOIX o BUDOIX, 'tros apilotat de matèries com llana o terra', mot mallorquí, amb variants *pidoix*, *mudaixó*, etc. en altres varietats dialectals catalanes; d'origen incert, probablement emparentat amb l'oc. *bodoisson* de sentits semblants; possiblement es tracta d'un mot pre-romà **BETUSCIO*, -ÓN-, derivat de la base **BETUSCA*, també pre-romana, i potser no cèltica, que va donar l'oc. *bodosca*, *bedosca*, cat. ant. *bedosca* 'brescam, matèria de cera', 'tavella', 'residus'. □ 1.ª doc.: 1858, *Amengual*.

Defineix *budox*: «en los sembrados y matorrales, es el pedazo en que nacen el grano o las plantas muy espesas y juntas, manchón; copia excesiva y desordenada de alguna cosa, borbollón, borbotón; hablar a budoxos: hablar acelerada y apresuradamente, queriendo decirlo todo de una vez». No figura encara en els diccs. de Figuera ni d'Ag., però sí (i igual) en les

dues eds. de l'*AlcM*, que dona per a Mallorca i Menorca la pron. *budòs* i per a Lluçmajor l'adverbal *ə bodòs*; amb la definició mallorquina «tros apilotat i engarbullat d'alguna cosa», i explica que allí i a Menorca es diu especialment d'un boldró de llana o altra matèria filamentosa; a Marratxí *semmbrar a budoixos*, 'redol de terra on el sembrat és més espès que en els voltants'; a Manacor *daça qui daça bons budoixos* (de menjar), mall. i men. *de mots estranys me'n surten a budoixos*, *sa gent hi entra a budoixos*. El mot es retroba en formes distintes a les altres dues illes: l'eiv. *embudreixà* «enfadar» (PzCabrero), ha de ser derivat d'un **bedroix* o **bodreix*¹ del mateix significat (*AlcM* recull *embudoixar* a Mallorca).

¹⁵ D'altra banda hi ha +*pidoix* variant de Menorca. En tinc notícia per una carta del prof. Elias Serra i Ràfols: «Jo pensava que *pidoix* era balear. A casa visquérem setze anys a Maó i aprenguérem a usar-lo per 'gros grumoll que es fa en coure malament sopes de pa o una altra menja semi-líquida'; no és un grumoll perquè és molt més gros, almenys com un cigró. Però no és en el vocabulari de Ciutadella per Moll. Deu ser exclusiu de Maó i estrany a Ciutadella». D'ací el verb *apidoixar-se* i *apidoixar*. Puix que Menorca és l'illa més arabitzada de les tres, no serà la forma més primitiva, sinó al contrari una ultracorrecció, desarabitzadora —interessant en tant que ens prova que el mot existeix a les Balears des d'abans de la conquesta catalana—, en lloc de *bidoix*, forma que de fet està registrada, si bé amb significats secundaris, per *AlcM*,² *mà de bidoix* 'mà manxola, sense habilitat, que deixa caure les coses', d'on més secundàriament *ull de bidoix* 'ull girat o que mira de través' a Ciutadella («mall.» és errada tipogràfica de la 2.ª ed., per 'men(orquí)', com ho porta la 1.ª ed.).³

De la vida vigorosa del men. i mall. *bodoix* és bon testimoni indirecte l'encreuament que hi ha sofert amb *bony*: «un aglà que li caigué am tanta força damunt es cap pelat, que li féu una *bodonya*», Camps Mercadal, *Folkl. Men.* II, 9; *AlcM* confirma el sentit de 'in flor en el cap, chichón, tolongro' per al menorquí *budony* (citat en una cançó popular recollida per Ferrer Guinart) i per al mall. i men. *budonya* (Moll, *Dial. de Ciutadella, Misc. Alcover*, 429).

A Terra Ferma va existir un mot semblant. +*Mudeixó*, m'és conegut com a mot empordanès (no registrat per cert a cap diccionari, tan poc com *pidoix*) que em vist definit per a *budoix*. L'usava Pous i Pagès: «entraren en la negror dels olivars, que de cada costat semblaven immensos *mudaixons* de glasses endolant la serra», *Quan se fa nosa* II, 164; l'únic que ha registrat *AlcM* és el derivat *amodoixonar* «posar a boldrons, reunir en budoixos: «s'era arremolinat, *amodoixonant-se* en masses plomisenques», també en Pous i Pagès [«Pons» és errada], *Empordaneses*, 34. A Tuixén s'usa una variant un poc alterada *muixarró* 'clapa de sembrat', que Mn. Pere Pujol, des de la Seu, comunicà al *BDLC* 1917, 297. Tot això ens condueix més al Nord.